

Amy Goodman, Democracy Now!

“BOTEREARENTZAT BAINO, BOTEREAZ ARIKO DIREN HEDABIDEAK BEHAR DITUGU”

Hogei urte bete berri ditu *Democracy Now!* telebista albistegiak. Irrati saio moduan hasi zen, 1996ko AEBetako hauteskunde kanpaina, eta aurren, beste kanpaina baten erdian gaude, 20 urte horiek laburbiltzen dituen liburua argitaratu berri dute. Amy Goodman aurkezle eta editorearekin izan gara, bere saioaz, hedabideen panoramaz eta hauteskunde kanpainaz mintzatzen.

Jabi Zabala

@sarean

ARGAZKIAK: DEMOCRACY NOW!

Zuen saioaren izenak berak badirudi jendartean onartua dagoen ustea zalantzan jartzen duela. Ez ote dago demokraziarik AEBetan?

Herri ekimeneko albistegia gara eta, besteak beste, mugimendu demokratiakoak dira gure arreta guneetakoak. Bada joera bat, atzerriko kontuek jardutean, “demokraziaren aldeko” mugimenduz mintzatzeko. Nire ustez, izendapen bera erabil daiteke AEBen baitako ekimen askori buruz hitz egitean. Demokrazia egunero lantzen den kontua da, egunero bere alde borrokatzen duzu baina inoiz ez duzu guztiz erdiesten.

Zein da hedabide handien rola? Kazetari-tza zintzoa egiten dute?

Komunikabide independenteen inportantea zera da: gerrari buruz mintzo garelarik ez dugu armagintzaren babesik, klima aldaketaz mintzo garelarik ez

dugu atzean ikatz eta petrolioaren industriarik, osasun estalduraz mintzo garelarik ez dugu atzean aseguru-etxeen iritzi-ildorik. Hedabide korporatiboek bai, eztabaidatzen dute gerraz eta bakeaz eta, halako batean diote: “jarraituko dugu honetaz hizketan, baina lehena tarte bat egingo diogu Boeing-i” edo beste armagile bati. Guk ez ditugu interes komertzial horiek zerbitzatzen, demokrazia baizik.

***Democracy Now!* ez da soilik bestelako albisteak, albisteen beste ikuspegi bat ere bada. Zuk esan duzu: “hedabide handiek inoiz esaten ez duten zerbait esatekotan, denbora behar duzu”. Interesgarria da gogoeta hori, egungo mikroformatoek eta azalderiek ez dute balio ikuspegi “ezberdina” azaldu behar duzunean?**

Batzuetan jende gehienak entzun ere egin ez duen istorio bat kontatzen ari

gara eta askotan deseraiki behar izaten dugu hedabide handiek kontatu dutena. Lan handia da hori, askotan jendeak sinesten duena guztiz oinarririk gabea izan ohi delako.

“Ahantzitako komunitateak eta kontatu gabeko berriak” jorratzen dituzuela diozue liburuan. Zergatik ez dira interesgarriak komunikabide handientzat?

Interes komertzialak zerbitzatzen dituztelako. Denbora luzez komunitate batzuk polizia bortizkeriaz kezkatuta bizi izan dira, eta bat-batean gaiak salto egiten du hedabide horietara, kontu horientatik protesta jendetsuak izan direlako, Michael Brownen hilketagatik kasu, eta honen inguruan hazi diren *Black Lives Matter* bezalako ekimenak daude. Occupy mugimenduan, adibidez, milaka lagun biltzen hasi ziren Zucotti parkean eta hedabide korporatiboek ez

zioten gaiari jarraipenik egiten. Baina heldu zen ueña, mugimendua hain handi bihurtuta, jarraitu behar zutena.

AEBek ideologia aldetik dualtasun modukoa agertzen dute munduaren aurrean: alde batetik, XX. mendeko potentzia interbentzionista eta antikomunismoaren aitzindaria; bestetik, ezkerreko mugimendu eta pentsalari aitzindari askoren sorgunea. Antikomunismoak norainoko indarra du oraindik eta noraino galgatzen ditu egun ezkerreko ekimenak AEBetan?

Hauteskunde hauetan muga asko apurtu dira, Bernie Sandersek, demokrata sozialista batek indar handia izan dezakeelako, hain zuzen ere sozialista delako. Jendea ari da oraino gauzatu ezinak ziruditen proposamenak entzuten. Nelson Mandelak esan zuen “beti dirudi ezinezkoa dela, gauzatzen den arte”.

Orain arte jendeak esango zuen: “Sozialista bat? Bai zera! Ez goaz inora horrekin”. Bat-batean sozialista batek aurre egin dio hautagaitza nagusiari. Jendeak ez dio etiketari erreparatu, bere ikuspegi baizik, eta ikuspegi sozialistak dira.

Hauteskunde lehia honetan badirudi lehen aipatutako dualtasuna inoiz baino agerikoagoa dela: alde batetik eskumako populista bat, arazo guztiak gutxiengoei leporatzen dizkien atsekabetutako jendearen botoak hartzen; eta bestetik, ezkerreko proposamenak dituen sozialista bat... Eta gero Hillary Clinton dago. Itxurazko polarizazio honek azken honen hautagaitzari egin dio onura?

Bai. Ez zion primarioetan onurarik ekarri, berak ez zuelako espero Sanders hain indartsu egotea, milaka lagun bere mitinetara joaten... Inork ez zuen espero. Sandersek etengabe azpimarratu du

“Hedabideak izan daitezke bakearen aldeko indarrik handienak, baina gerrarako arma izaten dira maizegi”

Clinton Wall Streeten preso dagoela, eta hark ez zuen erantzunik emateko beharrik izango Sandersek hain babes handia lortu ez balu... Baina lortu du eta, are orain, alderdi barruko garaipena lortu arren, Clintonek ezin die Sandersen zaleei aurre egin, behar dituelako, eta beraiek indarra hartuta daude. Clinton ez doa errepublikar boto-emaleen bila, bere erronka botorik emango ez dute-

nak konbentzitzea izango da. Sandersen inguruan gazteak boteretuta dira, emakume gazteak batez ere. Clinton lehenengo emakume presidentea izan daitekeen arren, ez ditu emakumeak erakarri, Sandersen bai ordea. Clintonek Sandersen ikuspegietako batzuk bere egin beharko ditu sektore horiek bereganatuko baiditu. Noraino hurbilduko den? Gizarte mugimenduen esku dago hori.

Hedabideek, baina, Sandersi arreta gutxi eman diotela salatu duzu.

Hedabideek Donald Trump babestu dute, eta telebista bitarteko huts bihurtu da bere diskurtsoa AEBetako etxe guztietara hedatzeko. Magnatea da bera, *TV celebrity* bat, bere arrazakeria, xenofobia eta islamofobia ikaragarriak dira, oraino hauteskunde lehia batean ikusi gabeak. Nork esango zuen Ku Klux Klan eztabaidagai izango zenik 2016ko kanpainan? Pacifica Radiotik nator ni, duela 67 urte sortutako irrati sarea, bost irrati AEBetan, laugarrena KPFT Houston zen. 1970ean aineratu eta berehala KKK-ek leherrarazi zuen bonba batez. Berririo aineratu eta berririo eraso egin zioten. Klanak ez du nahi jendeak bere kabuz hitz egiterik. Zergatik? Norbait entzuten duzularik bere esperientziatik mintzatzen, izan palestinar ama bat edo afganistandarra edo irakiarra, mugak eta harresiak apurtzen dira. Esaten duzu: hara, nire ama gogorarazten dit, edo aita edo osaba. Gorroto taldeentzat hori mehatxua da, hori da hedabideen boterea: izan daitezke munduan bakearen aldeko indarrik handiena baina, aldez, gerrarako arma izaten dira maizegi. Horregatik berreskuratu behar ditugu hedabideak.

Hauteskunde inkesten aurka zaude. Zergatik?

Oso oker daudelako, ez dute asmatzen, hedabideak denbora guztian horien inguruan ari dira eta, hauteskundeon ondoren zertan okertu diren ematen dute denbora. Zorakeria dirudi, baina inkestek onespina sortzen dute. Horren atzean dago gakoa, diruaren eragin ustela politikan. AEBetako hauteskunde sistemak horrela funtzionatzen du eta telebista kateek ez dute hori arazo moduan planteatzen, eurak direlako hautagaiek kanpainetarako biltzen duten diruaren jasotzaileak. Horregatik behar dira komunikabide independenteak.

KAZETARI DESEROSOA BOTEREARENTZAT

Manhattango Chelsea auzoan, 25. kaleko etxeorraz bateko 11. solairuaren erdia hartzen du *Democracy Now!*-ren egoitza. Erdian telebista estudioa dago eta inguru osoa erredakzioa da, buelta osoa hartzen duen liburu apalategi hesi batek banatuta. Goizetik artega, zuzeneko saioa, bilerak, grabaketak... Tarte bat eginda, bertan hartu gaitu Amy Goodmanek. Berak eta berarekin batera saioa aurkeztu ohi duen Juan Gonzalezek estatubatuar kazetaritzaren aitortza ugari jaso dituzte. Bill Clintonen esanetan "etsai, oldarkor eta lotsagabea" den kazetari ezerosoa da Goodman. Noam Chomskyren arabera, aldiz, "kazetaritza gogor eta zehatza eginez, publikoa informatzeko berebiziko ekarpena" egiten du.

Zer da *Democracy Now!*?

Ez da telebista katea, astelehenetik ostiralera, AEBetako eta munduko albisteak ikuspegi independente batekin aurkeztu dituen ordubeteko telebista saio in-

formatiboa baizik. *Democracy Now!* zuzenean igortzen dute goizero New Yorketik, hango 8:00etan, eta hedapen handia du, AEBetako kable eta satellite bidezko telebista kate eta irrati publikoetatik hasi eta planeta osoko irrati libre eta komunitarioetaraino, guztira 1.400 hedabidek banatzen baitute mundu osoan, zuzenean edo diferituan.

Gaztelaniazko bertsioa ere badu saioak, lantaldeko kideek egunean egokitua, eta testu guztiak transkribatu egiten dituzte egun batetik bestera. Eguneroko ordubeteko hori banaketa librekoa da, baita www.democracynow.org webgunean eta Youtuberen bidez hedatzen diren eduki gehigarri guztiak ere.

Publizitaterik gabeko saioa da *Democracy Now!*, ikus-entzule harpidedunen ekarpenekin finantzatzen da eta horrek independentzia editoriala ematen badio ere, buruhauste ugari ekartzen dizkie proiektua finantzatzeko, sustapen ugari egin behar izaten baitute diru emaileak lortzeko.

Super-ordezkaririk egon ez balitz Sandersen Clinton garaitzeko aukerak izango zituzkeen?

Bai, hasieratik Hillaryk bere alde dituen super-ordezkarien kopurua erabili baitu, makila bailitzan, lehiakideak uxatzeko. Harrigarria da, baina jende gehienak ez daki nola funtzionatzen duen Alderdi Demokrataren baitako superordezkarien sistemak. Bernie Sandersen primarioak eta caucusak irabazi arren zergatik ditu ordezka-

ri gehiago Clintonek? Bada, duela hamar kada batzuk konturatu zirelako ez zutela nahi hautagaia jendeak bozkatuta aukeratzetik, jendeak benetan nahi duen hautagaia ateratzeko arriskua baitago eta ez alderdiaren establishmentak nahi duena. Beraz, sistema bat eratu zuten, non gobernadoreak, senatariak eta alderdiaren establishment horretako kideak automatikoki superordezkarri moduan doazen biltzar nazionalera.

Lehenago Alderdi Demokratari buruzko *Listen, Liberal* liburuaren egile Thomas Frank-ek zure saioan zioenez, alderdiak 70eko urteetan erabaki zuen ez zuela izan nahi langileen alderdia, 90etan dagoeneko Wall Streeten inguruan zebilen bueltaka eta egun erabat lotua dago. Baina egia da, bestalde, inoiz ez dela ezkerreko hautagai bat hain urrun heldu. Gerta daiteke bihar-etzi alderdiak sozial demokraziarantz egitea?

Edozer gerta daiteke, gizarte mugimenduek nahi dutenaren arabera. Boterea dute eta sentitu behar dute hori, eskaerak egin. Frederick Douglass abolizionista handiak esan zuenez, “botereak ez du ezer ematen tartean aldarrikapenik ez badago, ez du inoiz egin eta ez du inoiz egingo”.

Beste batzuek proposatzen dute ezkererako aldaketa hori Alderdi Demokratik at egin behar dela, Jill Steinek kasu.

Bera medikua da, Alderdi Berdearen hautagai moduan aurkeztzen da. Hirugarren alderdi gisa aurkeztzen da, Alderdi Libertarioa bezala, baina estatu guztietan aurkeztekotan diru kopuru izugarria beharko luke hirugarren batek. Alderdi biko sistema da AEB, *de facto*.

AEBen kanpo politikari dagokionez, Trumpek gogortasun politika proposatzen du baina Hillary askoren iritziz Obama baino interbentzionistagoa da. Zeintzuk izango dira nazioartean baten edo bestearen garaipenaren ondorioak?

Hillary Clinton *belatz* neoliberal da: Irakeko gerraren alde eman zuen botoa, Wall Street-i oso lotua dago, bere senarraren politikak babestu ditu; delituen aurkako 1994ko legea babestu zuen, beltzen, latinoen eta txiroen kartzelaritze masiboak ekarri zituen... Tradizio horretatik dator. Ezin da aurretik jakin Trumpek zer egingo duen, iruzur eginez, langileen bizkar dirua egin duen mailegu-emailea da. Hillaryk zer egin ondo aurreikus daiteke, sakonki interbentzionista eta gerraren aldekoa da. Hori esanda, ez dut esango hori izango denik, presidente bihurtuz gero, jarraituko duen bidea, gizarte mugimenduen indarrak baldintzatu dezakeelako.

Obamaren gobernuak interbentzionismoa apaldu du?

Inondik inora ere ez. Obama gerrarik luzeenetako batean izan da presidente,

“Hillary Clinton *belatz* neoliberal da”

“Gerragatik edo klimatikatik kezkatzen direnak ez dira gutxiengoa, hedabide korporatiboek isilarazitako gehiengoa baino”

“Historia egiten duten mugimenduen berri emango duten hedabideak behar ditugu”

Afganistangoan. Obama mugimenduek hautatu zuten: arrazakeriaren aurkako mugimenduek, gerraren aurkakoeak, etorkinen eskubideen aldekoak, ingurugiroaren aldekoak, gay eta lesbianen aldekoak... Aukeratu zutenean lasaitu ederra hartu zuen munduak, ate bat zabaldu zen hor, baina atea bortizki itxi daiteke atzera. Obama 2008an aukeratu zutenean, atzerakada arrazista gertatu zen, Trumpek babestutako *Birther* mugimendua sortu zen –Obama ez dela AEBetan jaioa dioena– eta eraso horiek zirela eta, mugimenduek Obama ez kaltetzarren utzi egin zioten axola zitzaizkien arazoengatik bere politikak kritikazeari.

Ezinezkoa lortua zuten, afroamerikar bat presidente jartzea. Obamak Guantanamo itxiko zuela iragarri zuen, baina zazpi urte geroago ez du oraindik itxi. Irakeko gerraren aurka zegoela esan zuen, baina gerra hedatu egin da, droneen gerra bezalaxe Yemenen, Somali, Pakistanen, Afganistanen, Libian... Salatarien jazarpen gehien izan dira bera presidente denetik. Etorkinen aldeko mugimenduek babesa eman zioten hasieran, Etxe Zuriaren barruan hasi

ziren lanean, baina mugimendu bera izan da gerora Obama *deporter-in-chief* (deportatzaile buru) izendatu duena, historiako beste ezein presidentek baino etorkin gehiago deportatu dituelako. Mugimenduek zuzia eman zioten eta atzera egin zuten, baina hori errakuntza da, pertsona bakar batek ezin baitu Etxe Zurian egon eta bertan dabiltzaneren eskariei eutsi, ezin baditu kanpoan daudenak seinlatu eta esan “hori egiten badut Bastilla hartuko dute”. Kanpoan jenderik ez badago, arazo handia du.

Behintzat badirudi Kuba salbuespena dela hor, jarrera berrien erakusgarri.

Legatua utzi nahi du gerorako, era berriak dituela erakutsi, eta Kuban ahalegina egin du harremanak normalizatzeke, baina blokeoa oraindik hor dago eta hori du hurrengo erronka. AEBek bombardatutako Hiroshima bisitatu duen lehendabiziko amerikar presidentea da, eta armagabetze nuklearraren alde egin zuen berba bertan, baina bere agintaldian 3.000 milioi dolar bideratu dira arma nuklearren garapenerako.

TTIP eta TPP merkataritza itunen berri du jendeak hemen, ala European bezala hedabideek ez diote ia arretarik ematen?

Hedabide korporatiboak lerrokatuta daude korporazioekin, horregatik ez dute azaltzen, ez dute gaia jorratzen edo korporazioen mesedetan dauden azalpen batzuk ematen dituzte. Hillary Clinton bezala, Obama Wall Street-ekin lerrokatuta dago, erabat babesten dute jendea boteregabetzen duen, ingurugiroa mehatxatzen duen TPP. Hedabideei dagokie kontu hauek azaltzea. Gerragatik, klima aldaketagatik kezkatzen direnak ez dira gutxiengoa, ezta gehiengo isila ere, hedabide korporatiboek isilarazitako gehiengoa baino, horregatik berreskuratu behar ditugu hedabideak. Aro digitalean bizi gara, baina jasotzen dugun guztia zarata da, distortsioak, gezurrak. Botereaz jarduten duten hedabideak behar ditugu, ez boterearentzat dihardutenak. Estatuaren aldekoak baino, laugarren estatua diren hedabideak behar ditugu, interferentziak sortzen dituzten eta historia egiten duten mugimenduen berri emango dutenak. ■

ARGIA.EUS GUNEAN ELKARRIZKETAREN BERTSIO LUZEA, GALDERA-ERANTZUN GEHIAGOREKIN